

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ВЧЕНЬ ПРО ДЕРЖАВУ І ПРАВО

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від 14 вересня 2020 р.

м. Суми – 2020

1. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є різноманітні форми теоретичного відбиття і фіксації знання, що виникає та розвивається в історичному часі і просторі, ті теоретичні концепції, ідеї, положення та конструкції, в яких знаходить своє концентроване логіко-понятійне відображення історичний процес пізнання державних і правових явищ.

Програма навчальної дисципліни складається з одного модуля.

Історія вчень про державу і право є світоглядно, фундаментальною, загальнотеоретичною правничою дисципліною, що покликана залучити здобувачів вищої освіти у царину теорій про право та державу.

Вивчення історії вчень про право і державу актуальне вже тому, що ідеї і концепції про державу і право, що розглядаються, тією чи іншою мірою пов'язані із сучасними проблемами правознавства, державотворення. Мислителями минулого вже давно знайдені концептуальні, а часто й альтернативні рішення багатьох проблем права, суспільства, політики; їх теоретичні положення та висновки мають неабияке значення. Так, ще давньогрецькими філософами були визначені природа, основні форми, ознаки, функції і механізм держави, сутність права і його роль у суспільстві. Безперечна й очевидна актуальність висновків Демокріта, Сократа, Б.Спінози про демократію, міркувань Аристотеля про перевагу «середнього класу» як умови міцності державного ладу, про профілактику злочинів Чезаре Беккарія.

Її значення полягає й у тім, що вона досліджує і відображає процес вироблення теоретичних знань, понятійного апарату, юридичного інструментарію, яким сьогодні оперує право- і державознавство.

Історія вчень про державу і право дає можливість зрозуміти важливість і значення права і держави в духовній історії людства, усвідомити постійну роботу людської думки, її постійний пошук оптимальних, ідеальних форм державно-правової організації життя народів. Протягом усієї людської цивілізації це прагнення залишається постійним і визначальним: ідеї про право, як мірило справедливості, про верховенство права, про державу як оптимальну форму узгодження інтересів усіх членів суспільства.

І насамперед в сучасній Україні утверджується ідеологічний плюралізм, долається одномірність мислення і підходів до вирішення нагальних проблем нашого суспільства. Відтак зростає і значення історії політико-правових вчень як альтернативного мислення, теоретичного вирішення політико-правових проблем.

Навчальна дисципліна дає можливість набути глибоких юридичних знань, формувати власний юридичний світогляд, що ґрунтується на знанні різних підходів і концепцій у вивченні права і держави. Висока правова культура неможлива без засвоєння важливих складових частин всесвітньої духовної культури людства, багатства ідей правової і політичної класики. Давні народи називали історію наставницею життя, шанобливо відносячись

до накопиченого інтелектуального і практичного досвіду, визнаючи їх теоретичне і виховне значення. І сьогодні політичні і правові ідеї минулого живлять сучасну політико-правову думку, правлять одним із критеріїв істинності наукових висновків.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія вчень про державу і право» є *практична мета*: сприяти становленню сучасного висококваліфікованого юриста; *когнітивно-освітня мета*: набуття та поглиблення знань щодо основних концепцій про державу і право в політико-правовій думці світу; *професійна мета*: формувати та розвивати правові знання здобувачів вищої освіти, уміння аналізувати політико-правові доктрини; *виховна мета*: формувати ціннісні орієнтири здобувачів вищої освіти відповідно до ідеалів гуманізму, конституційної демократії, справедливості, поваги до особистості; виховувати активну громадянську позицію.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Історія вчень про державу і право» є

- надати системне уявлення про розвиток державно-правової думки;
- висвітлити системно періодизацію історії вчень про державу та право;
- визначити основні напрямки розвитку політико-правової думки;
- надати загальне уявлення про зміст та специфіку концептуальних вчень про державу і право різних історичних періодів у зарубіжній політико-правовій думці;
- висвітлити доктринальні бачення держави і права у хронологічній ретроспективі вітчизняними мислителями;
- ознайомити зі змістом окремих ідей про державу і право, які впливають на вітчизняне державо- і правотворення;
- сприяти вихованню майбутнього правника, здатного критично оцінювати концепції про закономірності функціонування і розвитку держави і права.

3. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

- понятійно-категоріальний апарат історії вчень про державу і право;
- періодизацію історії вчень про державу та право;
- стан вивчення основних проблем історії політичних і правових вчень;
- зміст та специфіку фундаментальних вчень про державу і право різних історичних періодів у закордонній та вітчизняній політико-правовій думці.

ВМІТИ:

- аналізувати теоретичний та соціально-практичний зміст політичних та правових теорій та їхній вплив на розвиток політичної та юридичної думки;
- встановлювати взаємозв'язок вчень про державу та право з історичною ситуацією та інтересами певних соціальних груп;
- самостійно робити правильні прогнози у галузі державно-правового життя України на підставі історико-правового досвіду вчень про державу і право.

4. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26
семінарські заняття / практичні	26
самостійна робота	64

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	081 Право	3	вибірковий

Тематика курсу

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1.1 Історія вчень про державу і право як навчальна дисципліна	2		21
Тема 1.2. Політико-правова думка в країнах Давнього Сходу та періоду Античності	4	6	13
Тема 1.3. Основні напрямки політико-правових вчень Середньовіччя та Відродження і Реформації	6	6	11
Тема 1.4. Особливості політико-правових доктрин європейських країн у Новий час.	8	8	7
Тема 1.5. Політико-правові концепції XX - початку XXI ст.	6	6	12
ЗАГ.:	26	26	64

5. Політика курсу

Письмові роботи:

Планується виконання здобувачами вищої освіти декількох видів письмових робіт: есе або рефератів з питань, винесених на самостійне вивчення, письмових тестових завдань (як виняток, оскільки тестові завдання переважно будуть виконуватися на платформі Moodle та засобами Google), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань (за вибором здобувача вищої освіти).

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття курсу.

6. Рекомендована література

1. Андрусяк Т.Г. Історія політичних і правових вчень. – Львів, 2001.
2. Безродний Є.Ф. Світова класична думка про державу та право. – К., 1999.
3. Мірошніченко М.І., Мірошніченко В.І. Історія вчень про державу та право. – К., 2001.
4. Шульженко Ф.П. Історія політичних і правових вчень. – К., 2004.

Викладач _____

доцент А.М. Кучук